

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 8448/2022
12.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиле АА из Села ..., коју заступа пуномоћник Ђура Благојевић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., кога заступа пуномоћник Биљана Радојковић, адвокат из ..., ради издржавања, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 105/2022 од 15.03.2022. године, у седници одржаној 12.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле, изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 105/2022 од 15.03.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П2 774/21 од 25.11.2021. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиле и обавезан тужени да на име издржавања плаћа месечно тужили износ од 5.537,60 динара до петог у месецу за претходни месец почев од 26.09.2018. године па убудуће, а да доспеле износе исплати одједном са законском затезном каматом на доспеле, а неисплаћене месечне износе издржавања почев од петог у месецу за претходни месец у року од 15 дана од дана пријема пресуде, док је у преосталом делу којим је тражено издржавање у већем износу од досуђеног до траженог износа од 9.053,50 динара, тужбени захтев одбијен као неоснован. Ставом другим изреке тужени је обавезан да тужили накнади трошкове парничног поступка у износу од 107.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 105/2022 од 15.03.2022. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда у усвајајућем делу става првог изреке и ставу другом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиле којим је тражила да се тужени обавезе да јој на име издржавања плаћа месечно износ од 5.537,60 динара до петог у месецу за претходни месец почев од 26.09.2018. године па убудуће, а да доспеле износе исплати одједном са законском затезном каматом на доспеле, а неисплаћене месечне износе издржавања, као неоснован. Ставом другим изреке тужила је обавезана да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 124.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/11 ... 18/20) и утврдио да ревизија тужиле није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су у браку од ...1966. године и имају два пунолетна сина који живе са својим породицама. До 2012. године странке су живеле у породичном домаћинству тужиле у селу ..., када је заједница живота прекинута, тако што је тужила остала да живи у истом домаћинству, а тужени се преселио у ... у кућу коју је изградио. Тужила има 80 година и остварује право на пољопривредну пензију која је за септембар 2020. године, износила 11.881,50 динара, нема других редовних прихода, а поседује непокретности које због старије животне доби и здравственог стања не обрађује. Месечне потребе тужиле су процењене у износу од 17.419,10 динара на основу минималне потрошачке корпе. Тужени је истих година и живи у ... у својој кући, прима пензију која укупно износи 53.191,85 динара, а његове потребе су процењене, такође према просечној потрошачкој корпи у месечном износу од 33.511,72 динара. Тужени поседује и обвезнице Републике Србије, а обе парничне странке су с обзиром на године живота нарушеног здравственог стања. Прописана цена породичног смештаја за одрасле особе износи 20.395,00 динара месечно, док накнада за туђу негу и помоћ износи 17.164,00 динара месечно без обзира на проходе које прималац те услуге остварује. Брак странака није разведен иако заједница живота не постоји од 2012. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев на основу чланова 166. став 1. и 151. став 1. Породичног закона налазећи да тужила, као супруга има право на издржавање од другог супружника, иако остварује редован приход на име пољопривредне пензије, јер нема довољно средстава за подмирење основних животних потреба, те да због година старости није у могућности да обавља уобичајене послове у средини у којој живи и оствари додатне приходе за сопствено издржавање. Са друге стране тужени је у могућности да доприноси издржавању тужиле досуђеним износом, при чему усвајање тужбеног захтева за издржавање не представља очигледну неправду за туженог и поред околности да тужила не жели да се пресели у кућу код туженог у ..., јер је и тужени у прилици да се врати у породичну кућу у којој су раније живели.

Другостепени суд је супротно становишту првостепеног суда, закључио да тужила нема право на издржавање од туженог јер већ дужи временски период странке не живе заједно (од 2012. године) и тужила остварује редовне месечне приходе у висини пољопривредне пензије, при чему поседује непокретности од којих може остварити додатне приходе за своје издржавање, па је побијаном пресудом преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

Према члану 151. став 1. Породичног закона супружник који нема довољно средстава за издржавање, а неспособан је за рад или је незапослен има право на издржавање од другог супружника сразмерно његовим могућностима, док је у члану 166. став 1. истог закона прописано да супружник остварује право на издржавање првенствено од другог супружника.

Критеријуми за одређивање издржавања из члана 160. наведеног закона прописују да се издржавање одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања. Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода и других околности од значаја за одређивање издржавања, а могућност дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавезе да издржава друга лица те других околности од значаја за одређивање издржавања. Минимална сума издржавања представља суму коју као накнаду за храњенике односно за лица на породичном смештају периодично утврђује министарство надлежно за породичну заштиту, у складу са законом.

По оцени Врховног касационог суда правилном применом материјалног права другостепени суд је одбио захтев тужиље за издржавање од туженог, у ситуацији када је заједница живота парничних странака прекинута 2012. године, из чега следи да су супружници дуже време упућени да потпуно самостално обезбеђују средства за своје издржавање, иако њихов брак није разведен. Тужилја остварује редован месечни приход на име пољопривредне пензије и поседује непокретности, па нема право на издржавање од другог супружника у смислу наведене одредбе члана 151. став 1. ПЗ. Наиме, како то првилно закључује другостепени суд, без обзира на чињеницу што је тужилја старије животне доби и да због здравственог стања више није у могућности да самостално обрађује своје непокретности, исте може издавати у закуп и остварити додатне приходе којима ће поред редовног прихода на име пензије подмирити основне животне потребе.

Неосновани су наводи ревизије да је такав закључак о могућностима тужилје да остварује допунски приход издавањем непокретности заснован на будућим неизвесним чињеницама које суд не може узети у основ своје одлуке. Код утврђивања потреба повериоца издржавања (члан 160. став 2. ПЗ), суд заснива свој закључак, поред осталог и на чињеницама о приходима који се остварују, али и чињеницама о поседовању имовине, па услов из члана 151. став 1. ПЗ, да супружник нема довољно средстава за издржавање није испуњен уколико поверилац има одређену имовину, која објективно омогућава остваривање додатних прихода, као у конкретном случају. Следом наведеног неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић